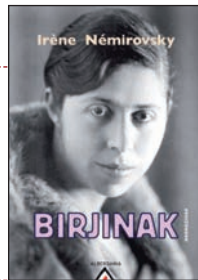

Helduen literatura | KONTAKIZUNAK

Birjinak.
Irène Némirowsky.

Itzultzailea: Joxe Antonio Sarasola.
Alberdania.
240 orrialde. 20 euro.

Aukeran eleberria

ASPALDI nenbilen Irène Némirowsky (Kiev, 1903 - Auschwitz, 1942) irakurtzeko gogoz. Haren garaikide izandako antzerkilari frantses baten obraren inguruko ikerketa lanean ari nintzela, orduko Paris okupatuaren testuingurua zela eta, *Dantzaldia* irakurtzeko gomendatu zidaten. *Suite frantsesa*-rekin batera, hura baita Némirowskyren eleberririk ezagunena. Orditutik izan dut heziketa frantsesdun idazle ukrainar honekiko kuriositatea. Bata zein bestea irakurri gabe, aldiz, Joxe Antonio Sarasolak itzuli eta Alberdaniak kaleratu duen *Birjinak*. Eta beste kontakizun batzuk izeneko ipuin bildumatik abiatu naiz emakume honen obra literarioa ezagutzera. Eta egia esan, ez dakit nire kuriositatea zertxobait zapuztu egin ote den.

Liburua osatzen duten hamabi kontakizunetatik bost izan ziren garaiko aldizkarietan argitaratuak, eta horietan azkenak, *Birjinak* (1942) deritzonak hain zuzen ere, irabazi du bilduma honen izenburua koroatzeko lekua. Beste kontakizunak eskuizkribuan gorde ziren, 2009. urtean liburuan argitaratu ziren arte.

Birjinak da, dudarik ez, hamabietarik txapelduna eta *Zine mintzatura* (1935) izenekoari emango nioke bigarren postua. Hauetan biltzen da gordintasun erabatekoan eta ezbeharretan oinarritzen den benetazko bizitzaz zein patuaz idazleak duen ikusmoldea; “geure indar guztiekin bizi nahi dugu edo bakea nahi dugu” (170. orr.), esango du ipuineko emakume protagonistetako batek. Pertsonaia zauritu eta hondatuek aditzera ematen dutenez ez du balio zoritxarra saihesten ahalegintzeak, hobe da aurrez aurre eta begietara begiratzea. Ondo egosiriko bizitza ez da benetazko bizitza.

Ipuin batetik bestera askotariko sentsazioak esperimentatzeko aukera izan dut. Batzuk hogeit orrialdekoak, hamar edo bostekoak beste batzuk, baina ez da ipuinen luzera kontua izan. Gorabehera ugari somatu dut liburuaren irakurketan zehar, eta nagusitzen zaidan sentsazioa asperdurarena da. Eleberri batean, hamar orrialderen tarteko asperdurak ez gaitu zertan eleberri osoa deusztatzerara bultzatzen, bai aldiz ipuinen kasuan. Hala gertatu zait *Mamuak*, *Ezezaguna* eta *Magia* bezalako ipuinekin, inolako erakarritasunik gabe irakurri ditut. Némirowskyren ipuinak bizipen eta esperientzia pertsonaletatik abiatzen diren arren, traszendentzia ontologiko unibertsal zaindu batez hornituak dira. Zentzu horretan, azpi eduki aldetik ezin zaio sakontasunik ukatu. Hala ere, gure patua josteko baliatzen dugun bizitzaren oihalez hausnartea sobera ez badago ere, karga bera garraiatzen duten hamabi ipuin irakurtzea astunegi suertatzen da. Agian eleberritik abiatzea izan zitekeen bide zuzena, eta aukera baduzue hura gomendatzen dizuet. ■

Saioa Ruiz Gonzalez

Txillardegiri buruzko bost ekarpen Hegats-en

EUSKAL IDAZLEEN ELKARTEAK argitaratzen duen *Hegats* literatur aldizkariak Txillardegiri eskaini zion osoki oporren aurreko zenbakia. Zendu berri den figura omentzeaz gainera, idazlearen kosmos osoa ulertzen lagundu asmoan heldu dira liburuan biltzen diren bost ekarpenak. Aitzin solas gisa, Joxe Austin Arrietak Txillardegirekin izandako elkarrizketa dakar. Fito Rodriguezek saiakeragilearen ezaugarriak nabarmendu ditu. Ander Iturriotzek, Elsa Scheelen Txillardegiren eleberrietako protagonista femenino bakarrak eta gene to gatazkaz egin du gogoeta. Alaitz Aizpuruk, berriaz, euskararen eta marxismoan murgiltzeaz jardun du. Azkenik, Gotzon Aurrekoetxeak euskara batuarekiko izan zuen ardura aztertu du. ■

Jose Luis Alvarez
Enparantza
Txillardegi “Altxa
itzazu begiak”.

Hegats literatur aldizkaria, 49 zenbakia.
Euskal Idazleen Elkartea, 2012.

Leioako toki izenen forma zuzenak

LEIOAKO TOPONIMIA ikertzen emandako hiru urteak batzen ditu bertako udalaren eta Akademiaren eskutik plazaratu den liburu honek. 800 bat leku izen jaso dira guztira. Artxibo zaharrak arakatzearaz gainera, ahozko informazio iturriak ere baliatu dituzte Mikel Gorrotxategi, Iratxe Lasa eta Goizalde Ugarte ikerlariek.

Euskaltzaindiaren Onomastika arloak euskal izenen ikerketa du helburu, bai antroponimoena, bai eta toponimoena ere. ■

Leioako
leku-izenak.

Mikel
Gorrotxategi,
Iratxe Lasa, Goizalde Ugarte.

Euskaltzaindia. Izenak Bilduma. 2012.